

Rok 2005

Tvár obce v roku 2005

Domy v obci sú múrané. Niekoľko dreveníc na hornom konci je využívaných ako chaty. Neudržiavaná drevenica je oproti Robertovi Haluškovi. Hlavná ulica je celá asfaltová. Na jej ľavom kraji tečie v rigole potôčik. Od otočky po Blažej Halušku má každý dom "premostenie" pomocou rúr. Pri Obecnom dome mizne jarok na niekoľko desiatok metrov v rúrach. Na dolnom konci prechádza popod cestu a za ihriskom vytvára močiar. Ten menia

v zime nadšenci (Jozef Gežík) na klzisko. Po pravej strane cesty vedie od križovatky do Bobrovca po kostol chodník pre chodcov. Cesta na hospodársky dvor na hornom konci je z betónových panelov. Podobná novovybudovaná je od hlavnej cesty popri ihrisku k cintorínu. Len časť Bánovskej ulice je neasfaltovaná, šotolinová.

Obecný úrad je v Obecnom dome. Tu je i miestnosť na menšie zhromaždenia alebo schôdze. Úradné hodiny sú v utorok a štvrtok od 17,30 do 18,30. Obecnú knižnicu otvára Zdenka Gajdošová v utorok od 17,30 do 18,30. Pred obecným domom je telefónny automat, druhý je na hasičskej zbrojnici. Kultúrny dom vznikol z bývalej štátnej školy. Budova je vlastníctvom rímsko-katolíckej cirkvi, ktorá ju prenajíma obci. Okrem obecných slávností a divadiel slúži deťom na hranie stolného tenisu. Povyše križovatky je hasičská zbrojnica. Na jej plochej plechovej streche sušia hasiči po tréningu, či súťaži hadice. Priamo nad zbrojnicou za záhradami sa týči stožiar vysieláča – prijímača mobilných sietí Globtel, dnes Orange.

Autobus chodí do Liptovského Mikuláša cez Bobrovec. Otočí sa na otočke na hornom konci. Zastávka s prístreškom je na križovatke. Prudké klesanie k Jalovčianke končí miernou ľavou zatáčkou na železobetónový most ponad riečku. Hneď za ním sú prvé bobrovecké domy.

Deti chodia do základnej školy do Bobrovca. Väčšina sa učí do deviateho ročníka tejto školy. Nadané deti môžu po štvrtom ročníku zložiť prijímacie skúšky do mikulášskeho gymnázia a pokračovať tam od primy až po oktávu.

I keď si dnes každý môže zvoliť ošetrujúceho lekára, väčšina občanov chodí k obvodnej lekárke Kompišovej do Bobrovca. Tam je i detská lekárka Bobulová a zubná lekárka Hanzelová i pošta. Listy na Trstenom roznášala poštárka Belániová z Bobrovca.

Rímskokatolícku farnosť vedie vdp. Peter Bolibruch. Farský kostol je v Bobrovci. V trstianskom kostolíku slúžia omšu na Štefana, vo veľkonočný pondelok, na Ducha a odpust je vo sviatok Všetkých svätých.

Farnosť evanjelická a.v. vyznania dostala 23. októbra 2005 nového farára. Farárku Kordošovú v Smrečanoch vymenil Ján Mojžiš, "mohutný telom i hlasom". Staral sa o obce Smrečany, Žiar, Jalovec, Trstené a Veternú Porubu.

V roku 2005 nebol v dedine obchod. Majiteľ potravín Dušan Mikuláš vozil trstianskych občanov na nákup do svojho obchodu v Bobrovci. Pravidelne v pondelok, stredu a piatok o 8 hodine ich minibusom odviezol od obecného úradu v Trstenom. V obchode si občania nakúpili a obchodník ich zaviezol (zadarmo) späť. Ak bol veľký záujem otočil to i dvakrát.

Obecné zastupiteľstvo

Odpustenie nájmu za obchod za 3. štvrťrok 2004 Zuzke Gežíkovej obecné zastupiteľstvo odsúhlasilo. Určilo jej ale zaplatiť časť nájomného za 4. štvrťrok a vývoz smetí.

JUDr. Binková 8. februára 2005 upozornila na nedostatky vo VZN, aj na body, ktoré vo VZN (všeobecne záväzné nariadenie) chýbajú. Nové VZN treba po schválení nechať skontrolovať. OZ prejednávalo aj zákon 171/1993 Z.z. o policajnom zbore. Podľa tohto má obec navrhnuť dobrovoľného strážcu verejného poriadku. Do konca roku sa nik neprihlásil. Bola vyhotovená dohoda na odhŕňanie snehu z miestnych ciest s Jaroslavom Repom. Milan Repa daroval knihy do obecnej knižnice. Poslanci súhlasili so zapojením obce do občianskeho združenia

Liptovské Hole - Babky. Návrh razítka pre združenie od J. Mydliara 21. 4. schválili. Bola urobená dohoda z Okresného úradu práce o zamestnávaní evidovaných na úrade práce. Týka sa to: J. Droppa, P. Krajčí, V. Macíková. Obecné zastupiteľstvo odsúhlasilo možnosť inzercie na obecnej internetovej stránke za finančný poplatok a tiež vývoz TKO (tuhý komunálny odpad) VPS (verejno prospešné služby) Lipt. Mikuláš v cene 2 700.- Sk za jeden vývoz. Určilo poplatok za požičanie obecného rebríka pre miestneho občana 50.- Sk/ 5 dní, cudzieho 50.- Sk/ deň.

Starostka Anna Nad'ová informovala 24. mája 2005 poslancov, že obec vyhrala súd s p. Pekárikovou a tá má zaplatiť obci cca 37 000.- Sk. Pre nečinnosť odvolali poslanci z funkcie kronikára J. Krajčího (ustanovený 13. 2. 2003) a odsúhlasilo Jozefa Mydliara ako nového kronikára obce. Poslanci prerokovali harmonogram prác na rekonštrukcii obecného úradu. Vodovodnú inštaláciu prerobí Ľuboš Nad', elektroinštaláciu M. Macík, OÚ vymaľujú.

Obecné zastupiteľstvo odsúhlasilo 16. júna vedenie účtovníctva súkromnou firmou na základe zmluvy. Schválilo text kroniky pre obdobie 1991 až 2002. Určilo poplatok za nájom obecného domu na 150.- Sk/ hod alebo 1 500.- Sk/ deň. Poslanci boli informovaní, že hasičská kontrola dopadla dobre.

Poslanci odsúhlasili 29. septembra 2005 zmenu zmluvy s firmou SEVAK. Podľa nej, za el. energiu platí nájomca, teda SEVAK. Dohodli sa nahlásiť čiernu stavbu Jaroslava Krajčího. Preberali aj svojvoľnú úpravu cesty pri OU p. Gombom. Rozhodli sa vymaľovať pred voľbami obecnú knižnicu. Obecný úrad zakúpil rebrík.

Na zasadaní 27. októbra 2005 sa obecné zastupiteľstvo zamýšľalo nad predbežným rozpočtom obce. Na upratanie stavebného odpadu bol upozornený M. Macík. Zuzana Jánošíková informovala zúčastnených o štarte regionálnej televízie Liptov od 27. 10. 2005.

Uzavretie zmluvy na vývoz nebezpečného odpadu s firmou ENZO schválili poslanci 15. decembra 2006. Ekonomické výsledky roku 2005: vyrovnaný rozpočet obce, uhradené nedoplatky sociálnej a zdravotnej poisťovni, doplatok obci Bobrovec za vodu z obdobia 2000-2001. Bola vymaľovaná kancelária obecného úradu a knižnica. Kancelária má nový nábytok. Bola opravená strecha obecného úradu, vybudovaná protipovodňová priekopa nad Droppom. Odmeny poslancov boli vyplatené podľa schváleného rozpočtu. Starostka sa odmeny vzdala. Poslanci vyjadrili nespokojnosť s preložením obchodnej kancelárie Severoslovenských elektrární do Dolného Kubína.

Hasiči

V žľaboch Západných Tatier sa 21. mája 2005 ešte beľel sneh. Na Liptove bol už tretí pekný a teplý deň, po veľmi studenom doterajšom máji. Na futbalovom hrisku v Demänovej absolvovali trstianski hasiči Obvodné kolo previerok pripravenosti dobrovoľných hasičských družstiev. Po nástupe družstiev a úvodnom slove usporiadateľa DHZ Bodice si veliteľ družstva vylosoval 8 poradie na štarte. Najskôr zodpovedal každý člen družstva tri otázky v teoretickej časti, potom behali štafetu. Tá sa behala v 8 dráhach dlhých 50 m.

Prvý súťažiaci dostane na štarte do ruky prúdnicu. V polovici svojej dráhy spája Andrej Nad' dve céčky (hadice útoku). Na konci svojej dráhy odovzdáva prúdnicu Jozefovi (Jojo)

Gajdošovi. Ten uteká v protismere v druhej dráhe. Zakrúca béčku na rozdeľovač. Mišo Sliacky dáva háčik na kôš. Stano Repa má ošemetnú povinnosť preniesť hasiaci prístroj 10 m a postaviť ho na štvorec 20 x 20 cm. Tu často v rýchlosti postavený hasičák nakoniec spadne. Marek Krajčí montuje prúdnicu, nie tú štafetovú, na céčku. Mišo Fongus prenáša vrecko s kľúčmi na štvorec. Kôš musí prikrútiť Martin Sliacky na savicu. Janko Macík v poslednej dráhe rozhadzuje céčku, prikrúca ju na rozdeľovač, zapája na druhý koniec céčky prúdnicu a tú pokladá v cieľi na zem. Čas 88,73 sekundy je najlepší.

Hasičský útok väčšinou rozhodne o umiestnení. Tu veliteľ dbá na dochvilnosť družstva, podáva prípadný protest. Na štartovnej čiare bokom dráhy je sklonených osem mládencov v červených kombinézach. Po výstrele nastáva horúčkovitá činnosť, laikovi sprvu nepochopiteľná. Nestíha totiž sledovať všetky činnosti družstva. Strojník Pavel Gajdoš štartuje mašinu, Martin Sliacky so Stanom Repom montujú dve sacie hadice a sací kôš, ktorý ponárajú do kade z vodou. Andrej Nad' rozhadzuje a spája béčky. Jozef Gajdoš robí mulicu, teda ťahá béčku a rozdeľovač, spája béčku i obe céčky na rozdeľovač. Stíha to ešte chvíľu pred vodou, ktorá od mašiny vystiera a nadúva béčku. Keď voda dosiahne rozdeľovač, zatvára stredný – voľný prúd a voda sa ženie po céčkach. Tie museli preniesť behom za polovicu trate Michal Sliacky a Marek Krajčí, rozhodíť ich, spojiť, napojiť prúdnicu. Pevne sa postaviť 5 m od terčov a trafiť prúdom vody do ľavého terča musí Michal, do pravého Marek. Terče padajú a rozhodcovia si odsúhlasujú čas a korektnosť útoku. Čas je 27,85 sekundy. Rozhodca v poli však dvíha červenú zástavku a udeľuje verdikt – nesprávne rozhodené hadice. Družstvo dostáva 5 sekúnd penalizácie. Aj s penalizáciou je Trstené najlepšie v útoku a nakoniec i celkovo. Podľa mnohých prítomných je penalizácia výsledkom nedostatočnej skúsenosti rozhodcu.

V 2.okrsku naši zvíťazili o 6 sekúnd pred Jalovcom a 10 sekúnd pred Bobrovcom. Pavlovej Vsi pri útoku odtrhol tlak vody hadicu béčky od príruby pri mašine. Bola diskvalifikovaná. V 1. okrsku bolo poradie Ondrašová, Vrbica, Il'anova-Ploštín, Bodice.

Ostrý a veľmi studený vietor znepríjemnil všetkým účastníkom okresné kolo 19. júna 2005 vo Važci. Trst'ania si vylosovali 13. poradie. Na futbalovom ihrisku bola vyznačená dráha štafety okolo hriska. Predávať štafetovú prúdnicu bolo možné v 10 metrových úsekoch. Osem zručností dokázalo naše družstvo zabehnúť za 83,59 sekundy, bez trestných bodov. Veľmi dobre sa im podaril aj požiarny útok za 22,94 sekundy. Stály konkurent Porúbka dokázala zabehnúť štafetu presne o 1,50 sekundy rýchlejšie. Všetko záležalo od porubského útoku. Ten sledovali Trst'ania hádam bedlivejšie než rozhodcovia. S napätím pozerali na dobre rozbehnutý útok. Napätie ale nevydržala porubská mašina. Zrazu zhasla. Podarilo sa ju síce naštartovať a akciu dokončiť, ale s veľkou časovou stratou. Ohroziť teraz vedúce družstvo mohli iba hasiči z Uhorskej Vsi, ale museli by urobiť útok o 3 sekundy lepšie. Nepodarilo sa im to. Druhá skončila Partizánska Ľupča, tretí Liptovský Ondrej. Napriek chladnému počasiu nastali vo Važci obecné kúpele. Do studenej vody v kadi medzi prvými šiel Michal Matejka, veliteľ trstianskeho družstva. Potom tam nahádzalo svojich veliteľov asi všetkých 22 zúčastnených družstiev.

Krajské kolo bolo v Mošovciach pri Turčianskych Tepliciach 9. júla 2005. Trstianski hasiči sa dovezli na troch osobných autách, mašinu na prívesnom vozíku. Na začiatku si skúsili aj slávnostný pochod. Konkurencia deviatich okresov Žilinského kraja dávala nádej na dobré umiestnenie. V kategórii mužov súťažili: Kamenná Poruba, Suchá Hora, Turany, Staškov, Rudinka, Turčianske Teplice, Jabloňové, Liptovská Lúžna a Trstené. Naši robili požiarny útok ako číslo šesť. Strojník Pavel Gajdoš musel riešiť krízovú situáciu. Od mašiny odpadla

béčka hadica. Podarilo sa mu to. Vďaka tomu ale nestihol dokrútiť savicu. Čas 33,98 bol, prihliadnuc na problémy, výborný. Za neprikrútenú savicu však rozhodcovia pridali desať trestných sekúnd. V štafete 8 x 50m chlapci zabehli svoj najlepší čas 79,84 sekúnd v ľahkom daždi. Lepší boli iba Lúžňania s časom 77,00. Tí mali druhý najlepší útok 23,67. Ideálny útok ukázali Turčianske Teplice za 18,35, ale dostali tiež desať trestných sekúnd. Kraj vyhrala Liptovská Lúžna, druhé Jabloňové, tretie Teplice. Trstené skončilo šieste.

V Ondrašovej vybojovali druhé miesto do OHL (Okresná hasičská liga).

Krásne jesenné počasie panovalo na hasičskej nedeli v Liptovskom Mikuláši 4. septembra 2005. Diváci videli Horskú službu zlaňovať Prior, kukláčov vojenskej polície v prestrelkách slepými nábojmi s fiktívnymi zločincami. V požiarnom útoku bojovali ženy, profesionáli, muži zo Slovenska i Moravy, starí páni, muži Liptova. Tu súperili družstvá z mikulášskeho i ružomerského okresu. Túto kategóriu vyhrali trstianski hasiči vo svojom rekordnom čase 19,79 sek. Družstvo štartovalo zo základne č. 2, z križovatky pred Priorom smerom ku gymnáziu. Na základni č. 1 opačným smerom útočili profesionáli. Najlepší (Rudinka, Prešov) končili útok za 15 sekúnd. Všetko dianie komentoval z tribúny vtipný Ladislav Hutka z Porúbky. Výsledky boli ohlasované a písané na listinu na Priore. Vedľa bola tombola za 10 Sk s desiatkami cien. Guláš (35 Sk) podávali súperiacim v garážových priestoroch Mestského úradu. Červení diabli ukázali na čo majú a odniesli si za 1. miesto veľmi pekný pohár.

Pod neónovými lampami súperili trstianski mládenci na voľnom podniku v Liptovskej Teplej 23. októbra 2005. Útok im nevyšiel, skončili v poli porazených. Vyhrali domáci.

Rôznosti

Kronikár tento rok nezaháľal. Spracoval chýbajúce roky 1991 až 2002. Prepísal 245 strán napísanej kroniky do počítača, bez nároku na odmenu. Pri klepaní si oblúbil slovo rôznosti. Dnes už málo používané. V kronike sa vyskytovalo vždy pred koncom roku. Keďže kronikárovo odstavce "Stalo sa" obsahujú obdobné informácie, rozhodol sa vrátiť k starému a ľubozvučnému nadpisu "Rôznosti".

Cez jarné prázdniny mohli deti využiť lyžovanie na vleku uja Roba Halušku. Ten dbal nad bezpečnosťou prevádzky opierajúc sa o svoje dve barly.

Veľká noc 28.marca bola značná. Michalku Nad'ovie prišli vykúpať chlapci, ale nebolo im treba žiadne kýble. Vytiahli ju von a hodili do snehu, ktorého bolo zo 50 cm.

Jozefovské lety na lyžiach vyhral Stano Repa.

14. mája 2005 stavali miestni mládenci máje. Tento rok postavili iba "obecné" máje pri obecnom dome, na hrisku a na otočke.

Cirkusové predstavenie v kultúrnom dome si mohli pozrieť deti 18. júna 2005. Traja artisi cirkusu Slovakia predviedli svoje čísla. Šok mohli dostať deti v prvom rade, keď na nich hodili z koša hada. Našťastie umelého. Živého 5 metrového hada obdivovali radšej iba z diaľky. Vstupné pre deti do 6 rokov bolo 30,- Sk, do 15 rokov 60,- Sk a nad 15 rokov 70,- Sk.

Milan Repa daroval knihy do obecnej knižnice.

V septembri opravili strechu na obecnom dome a v novembri omaľovali klubovňu.

30. októbra 2005 sa starostka Anna Naďová a niekoľko občanok Trsteného zúčastnili spomienkovej slávnosti obetí našich hôr na cintoríne nad Žiarskou chatou. Obradu sa zúčastnil evanjelický farár zo Smrečian, katolícky kaplán z Okoličného, príslušníci Horskej služby i poľskej záchranej služby.

Pohreb Jána Halušku (73 ročný, rodák z Trsteného, býval v Liptovskom Mikuláši.)
17. novembra 2005 bol pre prítomných smútiacich ozvláštnený spevom nebohého. Na cintoríne pustil jeho syn Juraj nahrávku piesne Zabíli Janka z CD, ktoré ujo Jano naspieval pre Milana Ruska. Spev bol zosilnený megafónom, ktorý používal okoličiansky vdp. Garaj pri celom obrade. Pohreb skrášil svojimi spevmi aj okoličiansky spevokol, ktorého bol ujo Jano dlhoročným členom.

V nedeľu 11. decembra pred obecným domom rozdával deťom balíčky Mikuláš (Martina Poliačiková (Sýkorová)). Deti strašil čert (Veronika Krajčiová). Aj starší dostali podarúnek. Každá rodina peknú maľovanú mapu Liptova.

So starým rokom sa rozlúčili mnohí občania obce na silvestrovskej zábave v kultúrnom dome. Poriadali ju mladí hasiči: Stanislav Repa, Andrej Naď, Jozef Gajdoš, Michal Fongus a Michal Sliacky, ktorý robil diskdžokeja. Plagáty vytvorila Michala Naďová. Za 150 Sk bol účastníkom zábavy ponúknutý štamprlík hriatej hned' pri vchode a lístok na pol litra vína a kapustnicu. V pravej liptovskej zime privítali zabávajúci sa Nový rok ohňostrojom.

Počasie

20 – 21. 1. 2005 naváľalo 30 cm snehu. Bolo teplo, sneh bol ťažký. Primrzlo a týždeň snežilo.

Do 10.2.2005 vládli kruté zimy, v noci -20°C . 10. marca snežilo. Stále bolo všade veľa snehu. Vedľa ciest boli bariéry odhrnutého snehu zmrznutého na kosť. V noci -10°C , cez deň okolo nuly. Od 15. marca svietilo slniečko. Cez deň sa topil sneh, v noci ešte mrzlo. Dalo sa lyžovať i sánkovať. Ešte 28. marca - na Veľkonočný pondelok - boli polia pod snehom. Po dvoch letných týždňoch v sobotu 4. júna v noci zapršalo a zozimilo sa. Leta akoby na Liptove v roku 2005 ani nebolo. Prvý sneh padal v sobotu 26. novembra. Napadlo ho zo 10 cm, ale hned' v nedeľu sa roztopil v daždi. V piatok 9. decembra začalo sypať a skončilo až v pondelok. Na ceste Ružomberok - Poprad bola prerušená premávka, čo kronikár nepamätá. Zozimilo sa. V piatok 30. decembra 2005 napadlo asi 60 cm snehu.

Napísali o nás

Noviny MY Liptov venovali 12. 7. 2005 celú stranu Trstenému. Stranu "Trstenské zvesti o ľuďoch a činoch" pripravila Hana Orlíková.

Prvá starostka v histórii obce

Ako málo chýbalo k tomu, aby pár kilometrov od Liptovského Mikuláša vzdialená dedina, ktorá v minulom roku oslávila 735. výročie prvej písomnej zmienky, ako samostatná obec

prestala existovať. Pred ostatnými komunálnymi voľbami totiž vtedajší starosta Pavel Haluška vypadol z hry kvôli zmene trvalého bydliska a nájsť v obci s celkovým počtom 209 obyvateľov kandidáta bol zrazu problém. Keďže alternatíva splynúť s okresným mestom alebo so susedným Bobrovcom nemala v obci stúpenčov, jediným riešením bolo nájsť človeka, ochotného byť na čiastočný úväzok a teda vo svojom voľnom čase hlavou miestnej samosprávy.

Ak dnes mapujeme súčasné dianie v Trstenom bez prívlastku miestna časť, je jasné, že obec, ktorá sa rozprestiera medzi Jaloveckým potokom a jarkom Mútnik v nadmorskej výške 764 metrov, problém s obsadením funkcie starostu vyriešila. Ba čo viac, voliči mohli vyberať medzi dvoma menami. Vsadili na zdravotnú sestru v líptovskomikuláškovej nemocnici a milovníčku zjazdového lyžovania Annu Naďovú. V obci má povest' ženy do voza i do koča. V celej predchádzajúcej histórii obce stáli na jej čele muži. Vo voľbách Anna Naďová v žiadnom prípade nebola východiskom z núdze, jej meno voliči skloňovali na predvolebných stretnutiach i v rozhovoroch na priedomiach.

"Robím to s radosťou a s chuťou, i keď pred voľbami som s rozhodnutím kandidovať otáľala v obave, či zamestnanie i funkciu zvládnem k plnej spokojnosti ľudí," pripomenula si starostka Trsteného obdobie rozhodovania sa, majúc na pamäti aj povinnosti v rodine. "Bez manželovho porozumenia a podpory by to nešlo," zdôraznila. Anna Naďová všetko, čo robí, robí s plným nasadením, s polovičnosťou a povrchnosťou sa nekamaráti. Ak problém, pred ktorý ju život postaví, nerozsekne naraz, tak iba preto, aby ostatným dopriala čas stotožniť sa s jej riešením. Nechce diktovať, stavia na spolupráci a spoločnom úsilí.

Bude opäť kandidovať? "Ešte nie som jednoznačne rozhodnutá, vlastne za mňa rozhodne osud líptovskomikuláškovej nemocnice," povedala. Ak by totiž prišla o zamestnanie, musela ba sa poobzerať po inom a ktovie, či by našla také, ktoré by jej umožňovalo venovať sa aj povinnostiam starostky. Trst'ania dúfajú, že bude kandidovať opäť.

Má radosť, keď rodná obec opeknieva

Šesťzáprah samosprávy obce Trstené, ktorý okrem starostky predstavujú poslanci obecného zastupiteľstva Jozef Gajdoš, Zuzana Jánošíková, Matúš Macík, Vladimír Sýkora a Anna Oravcová, sa pri zveľadovaní obce opiera o ochotu občanov prikladať ruky k dielu. Vizitkou je napríklad časť vynovenej Bánovskej ulice, donedávna po dažďoch plnej blata. Zo 700 tisícového ročného rozpočtu obce na asfaltový povrch nezvýšilo, ale položené panely predstavujú významný rozdiel. V zime - v lete bola táto cesta, ktorá vedie aj k cintorínu, hrozná, teraz je to už oveľa lepšie," kvitovali Trst'ania úpravu miestnej komunikácie. Leví podiel na realizácii stavby majú Július Hlavaj, Milan Vlha, Peter Záborský a Jozef Gajdoš, ktorí zdarma poskytli materiál a potrebné mechanizmy. Súci chlapi Ján Oravec, Michal Fongus a Ján Droppa si vysúkali rukávy pri práci, ktorá vyžadovala mocné ruky. "Na sponzorov a brigádnikov sa vždy môžeme spoľahnúť, je to pre obec veľká pomoc," chválila starostka ľudí, ktorí vnímajú obec ako vlastný dvor a ochotne sa podieľajú na zvyšovaní kultúry života.

Okrem úpravy Bánovskej ulice pribudlo v obci v tomto volebnom období napríklad 110 metrov kanalizácie, ďalších približne dvesto metrov treba ešte vybudovať. "Aj toto dielo je vizitkou sponzorskej štedrosti," pripomenula starostka Trsteného bezúročnú pôžičku od podnikateľa Mariána Vlhu a dodala, že ak by obec bola v úzkych a nevládala splácať podľa

dohodnutého scenára, exekútora sa nemusí obávať. "Mám radosť, keď moja rodná obec opeknieva, chcem byť pri tom," reagoval sponzor na našu poklonu jeho prístupu.

Vizitkou sponzorskej štedrosti je aj kancelária obecného úradu, vynovená a s novým nábytkom, nechýba ani počítač s napojením na internet, obec sa prezentuje vlastnou webovou stránkou. Stôl vyrobil Jaroslav Repa, ďalší nábytok venovali bývalý nábytkársky podnik v L. Mikuláši a liptovskomokulášska pobočka banskobystrickej firmy, ktorá vyvíja software. "Budova obecného úradu, ktorá je v podstate jediným majetkom obce, ako soľ potrebuje celkovú rekonštrukciu, strecha je deravá," poukázala starostka na nutnosť ozdraviť stavbu, postavenú v roku 1948. Aj v tomto prípade bude starostka klopať na srdcia a peňaženky sponzorov, pretože po úhrade nákladov na elektrickú energiu a odvoz odpadu už toho v obecnej pokladnici veľa neostáva a treba plniť aj finančné záväzky

Osobitnou kapitolou obecných financií je údržba neskororománskeho kostolíka z roku 1269 a drevenej zvonice z roku 1635. Obe pamiatky, ak majú prežiť, potrebujú oveľa viac finančných injekcií než je obec schopná zabezpečiť. Hľadanie peňazí na ich údržbu pripomína márnú snahu hľadania ochlpenej dlane. Ved' okrem iného musí z rozpočtu zvýšiť aj na údržbu hrobky rodiny Bánovcov, zakladateľov obce, na podporu miestnych hasičov a na veľa iných potrieb.

V obci, v ktorej prevládajú obyvatelia vo veku od 50 do 92 rokov - najstaršia je Viktória Uramová, ktorej dobre slúži pamäť a rada si zaspomína na mladosť - nie je veľa príležitostí zvyšovať prítok financií do obecnej pokladnice. Po otvorení neďalekého aquaparku sa v turisticky zaujímavej lokalite venuje zatiaľ ubytovacím službám šesť Trst'ánov z toho samostatné ubytovanie mimo rodinného domu poskytujú iba traja. Miestna samospráva nechce latku odvodov nastavovať na maximum, mierne zvýšenou daňou z nehnuteľnosti motivuje súčasných i potencionálnych podnikateľov rozvíjať služby pre turistov.

Nový domov Jánošíkovcov

Už sme mali po krk hlučného mesta, chýbala nám príroda, svieže ovzdušie a vlastná záhrada, rozhovorila sa o dôvodoch odchodu rodiny Jánošíkovcov z L. Mikuláša pani Zuzana, členka miestnej samosprávy. "Prešli sme v Liptove mnohé obce, Trstené nám učarovalo na prvý pohľad, je to pre našu rodinu dobrý domov," zhrnula štvorročné skúsenosti zo života v obci a pokračovala, že "žijú tu veľmi dobrí ľudia, ochotní navzájom si pomáhať. Keď sme sa sťahovali, priniesla suseda koláče. Podchvíľou sa niekto zastavil, či nepotrebujeme niečo odvieť alebo dovieť, či inú pomoc. Bol to balzam na dušu a trvá to tak stále." Pani Zuzana je presvedčená, že Trstené má pred sebou žiarivú budúcnosť. Spolu so starostkou rozvíjali plány o vybudovaní cyklotrasy, o novej ceste, z ktorej by človek zišiel rovno na železničnú a autobusovú stanicu v L. Mikuláši, o vynovení budovy obecného úradu, kde sa potom našlo miesto aj pre spoločenský klub a o mnohých ďalších zámeroch a snoch so spoločným menovateľom "ešte krajšia obec, ešte príjemnejší život".

Martina, Simona, Michaela, Ivana, dve Veroniky a Daniela, malé trstenské slečny vo veku od desať do dvanásť rokov, trávili voľný čas hrou na schovávačku, zastihli sme ich pred miestnym kultúrnym domom. V rozhovore s nimi sme sa dozvedeli nielen to, ako sa tešia z prázdnin, ale aj želania vo vzťahu k obci. "Treba opraviť kultúrny dom a organizovať viac podujatí pre deti, vytrhať burinu a zasadiť viac kvetov, zabezpečiť viac kontajnerov, aby popri plných neboli smetiská, odnaučiť niektorých chodiť do krčmy," rapotali ostošesť ústočka, ktoré možno raz budú formulovať uznesenia obecnej samosprávy.

Spomienky na dámu

Krstnou mamou Jozefa Šlauku, ktorý sa po takmer polstoročí života na Orave vrátil s manželkou Štefániou do rodnej obce, bola matka akademického sochára Alfonza Gromu, trstenského rodáka, na ktorého je obec veľmi hrdá. Vlastným menom Anna Vitkovská pochádzala z Ukrajiny, s otcom majstra Gromu sa zoznámila počas I. svetovej vojny. Vzdelaná dcéra ukrajinského intelektuála a podnikateľa priniesla do zastrčenej liptovskej dedinky nové móresy, napríklad pestovanie netradičnej zeleniny a kvetov. Prvá v obci si farbila vlasy a nosila klobúk. "Aj keď spadneš do kaluže, vschop sa a hrdo choď ďalej," pripomína si pán Šlauka jaj rady.

Dedinka bez školy, obchodov i krčmy

Je to už dávno, vyše štyri desaťročia, čo sa v budove miestnej základnej školy, postavenej v roku 1932, ozýval štebot žiakov. Trstenská omladina usedá do lavíc základnej školy v susednom Bobrovci, niektoré deti aj v L. Mikuláši. Zvonka pôsobí budova mŕtvo a poznačená vekom. Svojho času obec investovala do jej vnútornej prestavby pre potreby domu kultúry. Javisko a sála ožíva však v súčasnosti iba niekoľkokrát v roku, miestne ochotnícke divadlo či zbor pre občianske záležitosti žije už len v spomienkach.

"Budovu vlastní katolícka cirkev, rokujeme s farnosťou o jej prenájme, do cudzieho majetku nemôžeme investovať," vysvetlila nám starostka súčasný stav.

Voľakedy bola v Trstenom predajňa zmiešaného tovaru vrátane potravín, Jednota sa jej zriekla kvôli nerentabilnosti prevádzky. Nato sa v predajni vystriedalo niekoľko nájomcov, ani jeden neuspel, ostatný z nich, mládenec, tragicky zahynul. Odvtedy je predajňa zamknutá, ďalších záujemcov neláka. "Chceli by sme mať v obci aspoň predajňu potravín, nevieme ale nájsť nikoho, kto by sa na to podujal," povedala starostka Trsteného. Ľudí s podnikateľskými bunkami odrádza zrejme nielen malý počet obyvateľov a teda zákazníkov, ale tiež takmer dezolátny stav strechy budovy obecného úradu, kde je aj predajňa. Absenciu predaja potravín v obci nahrádza majiteľ potravinárskej predajne v Bobrovci Dušan Mikuláš dokonca tak, že v pondelok, v stredu a v piatok o ôsmej ráno pristaví svoje deväťmiestne vozidlo v Trstenom pred obecný úrad a zákazníkov odvezie na nákup do svojej predajne, keď nakúpia, čo potrebujú, zavezie ich späť. Zaujíma vás, čo tento "taxík" Trst'anov stojí? Nič. Ved' hej, pánovi Mikulášovi pribúdajú takto zákazníci, no predstavte si, že na plnom obsadení vozidla netrvá, ide ta a späť aj s jedným, ba zákazníka s ťažšou kabelou vyloží pred jeho domom. Iba chôdzečtivá Štefka Šlauková takmer každé ráno meria cestu za nákupom do Bobrovca p svojich, tvrdí, že je to pekná a zdraviu osožná prechádzka.

Do Bobrovca na bicykli alebo pešo chodievajú aj mládenci a chlapi na pivo, V Trstenom krčma nie je. Za tou sa ale mnohým obyvateľom necnie. Znovuzrodenie miestnej základnej školy je nereálne, niet dost' detí.

Červení diabli na súťaziach excelujú

Nechýbajú pri žiadnej akcii, charakterizovala starostka Trsteného Anna Nad'ová existenciu a činorodosť miestneho Dobrovoľného hasičského zboru so 74-ročnou históriou. V povedomí Trst'anov žije meno prvého veliteľa zboru Jána Matejku a priekopníkov hasičskej tradície v obci Jána Šefranku, Ladislava Droppu, Františka Brziaka, Pavla Gromu, Jozefa Belluša, a

Krajčiovcov Mateja, Júliusa a Ivana. V 80-tych a 90-tych rokoch minulého storočia družstvá mužov i žien opakovane víťazili v okresných súťažiach a bodovali aj v krajskej.

Bývalý starosta Pavel Haluška nedokázal preniesť cez srdce skutočnosť, že hasiči-otcovia nemajú nasledovníkov. Stav, keď sa nad existenciou hasičského zboru v obci zmrákalo, trval asi tri-štyri roky, až sa pánovi Haluškovi podarilo obrátiť na "hasičskú vieru" mladého Jozefa Repu. Ten toľko húdol do chalanov, až vytvoril nové družstvo. V roku 2004 "červení diabli z Trsteného" stáli na prvej priečke okresnej hasičskej ligy. Vo svojich typických červených mundúroch excelovali aj v tohoročnom okresnom kole previerok hasičskej pripravenosti a postúpili do krajského kola.

Štatistika

Narodené deti:

Dieťa	Dátum	Rodičia
Tomáš Molnár	27. 9. 2005	Alexander a Miriam (Gajdošová)
Laura Krajčiová	22. 7. 2005	Ľubica Krajčiová
Viktor Ševčík	13. 10. 2005	Ivan a Jarmila (Mikulášová)
Silvia Hlavajová	31. 12. 2005	Július a Alena (Tomčíková)

Zomrelí

	Dátum	Narodený/á
Ján Trnovský	6. 3. 2005	26. 12. 1933
Gizela Krajčiová	16. 9. 2005	25. 3. 1914
Anna Fongusová	11. 10. 2005	21. 11. 1949
Ján Matejka	3. 12. 2005	28. 3. 1944

Jubilanti

	Dátum	
Anna Fongusová 85.	2. 2. 1920	
Mária Krajčová	22. 4. 1920	
Darina Kostková	11. 8. 1920	
Anna Gajdošová 80.	6. 3. 1925	
Monika Sálusová	20. 10. 1925	
Počet obyvateľov k 31. decembru 2005	212	94 mužov 118 žien